

53. B Ö L Ü M

Keder ve Edebiyat: Edgar Allan POE Örneği

Reyyan AĞAOĞLU ÖZDEMİR¹
Gökhan ORAL²

Giriş

Edebi metin, gerek yazarın yaşadığı döneme, gerekse yazarın yaşadığı topluma dem vurarak iz sürmemizi sağlar; zira edebi eser, bir nevi aynalama işlevi görmektedir ve her yeni sayfada kendimizden geçerek kaybolduğumuz eser, bize, yazarı ya da yazar aracılığıyla bizi, kendimizi anlatır. Bu nedenle, edebi eserler ile insanlar arasında çok derin, sarsılması güç bir bağ bulunur ve bu bağ, insan psikolojisinin derinlerinde filizlenir. Edebiyat ile psikoloji, böylesi gizemli bir noktada bir araya gelmekte ve birbirlerine kenetlenmektedir. Bu düğümün birçok psikanalitik incelemenin edebi metinler üzerinden gerçekleştirilmesine ve insana ve insan davranışlarına dair kimi kuramların edebi metinler aracılığıyla ortaya atılmasına sebebiyet verdiği bilinmektedir. Dolayısıyla, bir metni gerçek manada 'okumak', insanı ve insan doğasını okumaktan başkası değildir. Her edebi metin, böylesi özel okumayı hak etmektedir, şüphesiz; lakin öyle metinler vardır ki daha ilk sayfasında yazarını ve yazarının ait olduğu evreni tanımaya çağırır bizleri. Edgar Allan Poe'ya ait eserler, tam da bu

türdendir. Poe'nun eserlerini bu kadar önemli ve değerli kılan ise travmanın kelama dökülüşünün izlerini sürerken içine düştüğümüz gotik atmosferin ruhumuzda bıraktığı yaradır.

Yöntem

Çalışma, Edgar Allan Poe'nun hayat hikâyesinin derinliklerine inerek, yazarın anne karnında başlayan ve devam eden travmatik yaşantısının incelenmesini amaçlamaktadır. Bu nedenle, geniş bir literatür taraması yapılmış ve yazarın yaşantısına dair gerçekleştirilen inceleme, *Morg Sokağı Cinayetleri* adlı eserin fail ve mağdur karakterleri üzerine uygulanan analiz ile bir araya getirilmiştir. Bu yolla, yazar travmalarının ortaya çıkan eseri ne yönde etkilediğine dair bir sonuca ulaşmak istenmiştir.

Sonuç

İnceleme sonucunda ortaya çıkan tablo, Edgar Allan Poe'nun çocukluktan yetişkinliğe kadar süren dönemde karşılaştığı şiddet, ölüm, ihmal ve istismar, yalnızlık gibi olguları zihnine kazıdığını ve *Morg Sokağı Cinayetleri*'ni yazar-

¹ Öğr. Gör., Altınbaş Üniversitesi Ortak Dersler Bölümü, agaoglu.reyyan@gmail.com, reyyan.agaoglu@altinbas.edu.tr

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ABD, gokhan.oral@iuc.edu.tr

Kaynaklar

1. Fisher, B. J. (2010). Poe in His Own Time: A Biographical Chronicle of His Life, Drawn from Recollections, Interviews, and Memoirs by Family, Friends, and Associates, University of Iowa Press, xxvii.
2. Ackroyd, P. (2008). Poe: A Life Cut Short, Doubleday, 11 – 119.
3. Ayan, S. (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8:206-214.
4. Freud, S. (1959). Beyond The Pleasure Principle. Strachey, J., editör. Penguin Books, The United States, 8 – 10.
5. Şenödeyici, Ö. (2012). Oedipus Kompleksi Bağlamında Divan Şiirinde Âşık-Maşuk-Rakib İlişkinine Bakış. *Gazi Türkiyat*, Güz: 2012/ 11: 81.
6. Karaoğulları, D., Çakıcı-Eş, A. (2021). Erişkin Bireylerde Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Akültürasyon İlişkininin İncelenmesi: Lefkoşa Örnekleme. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, Vol.3, Issue.1.
7. Coşkun, İ. (2017). *Psikopatolojinin, Kumar Oynama Davranışı Ve Alkol-Madde Kötüye Kullanımı İle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi.
8. Sova, D. B. (2007). Critical Companion to Edgar Allan Poe: A Literary Reference to His Life and Work, Facts On File: An Imprint of Infobase Publishing, United States of America, 3 – 8.
9. Dereboy, Ç., Şahin-Demirkapı, E., Şakiroğlu, M., Şafak-Öztürk, C. (2018). Çocukluk Çağı Travmalarının Kimlik Gelişimi, Duygu Çözümleme Güçlüğü ve Psikopatoloji ile İlişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 29(3):147-53.
10. Atasever, İ., Sis-Çelik, A. (2018). Prenatal Stresin Ana-Çocuk Sağlığı Üzerine Etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(1): 60-68.
11. Kol, S. (2011). Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 – 15.
12. Karacan, E. (2000). Bebeklerde ve Çocuklarda Dil Gelişimi. *Klinik Psikiyatri* (3), 263 – 265.
13. Öztürk N, Aydın N. Maternal Prenatal Stresin Gelişmekte Olan Fetüse Etkileri. Şar V, editör. Stres ve Bedensel Hastalıklar: Günümüzde Psikosomatik Tıp. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2018. p.16-21.
14. Pelendecioğlu, B., Bulut, S. (2009). Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, Cilt:9, Sayı:1.
15. Poe, E. (2009). The Murders in the Rue Morgue, Vintage Classics, London, 3 – 35.
16. Barker-Benfield, G.J. (2000). The Horrors of the Half-Known Life: Male Attitudes Toward Women and Sexuality in Nineteenth-Century America, Routledge.
17. Jones, P. C. (2001). The Danger of Sympathy: Edgar Allan Poe's "Hop – Frog" and the Abolitionist Rhetoric of Pathos, *Journal of American Studies*, Vol. 35, Issue 02, 243 – 254.
18. Baldellou, M. M. (2013). Foretelling Darwinism, Revising Race: Poe's Scientific Discourse in "The Murders in the Rue Morgue, *Revista Canaria De Estudios Ingleses*, 128 – 133.